

Recensie De Volkskrant ★★★ Bureau Buitenschot

In het satirische 'Bureau Buitenschot' worden consultants geroast, maar nemen De Verleiders ook zichzelf kritisch onder de loep

In hun tiende voorstelling *Bureau Buitenschot* bevragen De Verleiders via hun kritiek op de wildgroei aan consultancybureaus ook hun eigen motieven. Dat is een boeiende wending in een voorstelling die ook aan een hoog loszandgehalte lijdt.

Vanaf links: George van Houts, Steye van Dam, Tom de Ket, Pierre Bokma, Linde van den Heuvel en Victor Löw in 'Bureau Buitenschot' van De Verleiders Beeld Ben van Duin

'Waartoe ben ik op aarde?', vraagt consultant Hans Buitenschot (Pierre Bokma) zich hardop af. Hij geeft meteen zelf antwoord: 'Om jullie te verlossen van de zwaarste last in jullie leven: verantwoordelijkheid nemen.'

In hun tiende voorstelling *Bureau Buitenschot* richten De Verleiders hun pijlen op de wildgroei aan consultancybureaus en extern ingehuurde adviseurs: de duurbetaalde aflat waarmee overheden, het onderwijs en het bedrijfsleven absolutie voor hun zonden en gebreken verkrijgen.

Daartoe zette schrijver Tom de Ket een fictieve casus uiteen: Hendrik Boom (gespeeld door hemzelf), rasopportunist en kersverse minister van het nieuwe departement Bestuurlijke Zaken, Digitalisering en Cultuur, moet tegelijkertijd met muitende ambtenaren én uiteenlopende crises dealen, een opdracht die hij door het ontbreken van visie, ambitie en daadkracht onmogelijk kan uitvoeren. In plaats van naar de constructieve ideeën van een loyale adviseur (George van Houts) te luisteren, schakelt hij het gerenommeerde Bureau Buitenschot in.

Veldonderzoek

Het publiek krijgt vervolgens afwisselend een inkijkje in het ministerie en het consultancybureau, twee werelden die er in de handen van De Verleiders niet fraai van afkomen. Reputatie prevaleert er consequent boven inhoud en moraal, lege termen (*synergiequota*, *new public management*) verhullen een totaal gebrek aan daadwerkelijke interesse in wat dan ook. De enige met nog iets van expertise wordt vakkundig 'op veldonderzoek' gestuurd, lees: weggewerkt.

Vanaf links: Steye van Dam, Pierre Bokma en Linde van den Heuvel. Beeld Ben van Duin

De Verleiders bedienen zich van totaal overtrokken slapstick, waarin weliswaar nu en dan wat te lachen valt, maar wat nauwelijks scherpzinnig of spannend te noemen is, laat staan dramatisch interessant. Ze presenteren boeven die met boeven in zee gaan: in de regie van Leopold Witte verandert de scène op enig moment daadwerkelijk in een kluchtige achtervolging die in het amateurtoneel nog van twijfelachtig allooi zou zijn.

Maar gaandeweg wordt duidelijk dat dit bewust bordkartonnen construct eigenlijk een ander verhaal verhult: De Verleiders grijpen hun jubileumvoorstelling aan om zichzelf eens onder de loop te nemen. Is deze voorstelling een bevlogen aanklacht van een groep geëngageerde theatermakers, of een vorm van regelrechte *branding* om de marktwaarde van het merk 'De Verleiders' te verstevigen?

Zelfspot

Interessant wordt het als we halverwege ook een inkijkje krijgen in het repetitielokaal van de groep. Met veel gevoel voor zelfspot venten de spelers hun eigen opportunisme uit, als het ministerie van OCW hun vraagt om voor een flinke smak overheidsgeld een voorstelling over polarisatie te maken, een verzoek dat ze in 2023 daadwerkelijk gekregen zouden hebben van toenmalig staatssecretaris van Cultuur Gunay Uslu.

Met moeite weerstaan ze de verleiding. Dat is vooral dankzij het (weliswaar flinterdunne) idealisme van de jonge generatie (vertolkt door Linde van den Heuvel en Steye van Dam), Verleiders-veteranen De Ket en Van Houts hadden het geld in hun hoofd al praktisch verbrast. Het mondt uit in een geestige scène waarin De Verleiders publiekelijk ter verantwoording worden geroepen in de rechtszaal: het theatercollectief wordt het geven van 'valse voorstellingen van zaken' verweten.

De weg ernaartoe is nogal uitgesponnen en lang niet altijd even oorspronkelijk, maar uiteindelijk trekken de theatermakers interessante parallellen tussen hun eigen (vermeende) engagement en dat van (al dan niet kwaadschikse) adviesbureaus: beide gedijen op polarisatie en maatschappelijke onrust, en creëren daarvoor een bewust verwarrend spiegelpaleis van feiten en fictie. Zo verkennen de makers via hun aanvankelijke doelwit ook hun eigen motieven.

Publiek niet ongeschonden

Dat is een boeiende wending in een voorstelling die ook aan een hoog loszandgehalte lijdt. Volgens de vaste Verleiders-formule hebben George van Houts en Tom de Ket beiden een minicollege voorbereid, waarin in dit geval twee consultancybureaus tamelijk plichtmatig geroast worden. Met een spervuur aan feitjes en cijfers illustreren ze een punt dat allang duidelijk was.

Pierre Bokma in 'Bureau Buitenschot' van De Verleiders. Beeld Ben van Duin

Het verhaal wordt bovendien een aantal keer onderbroken door een in opspraak geraakte universitair docent (Victor Löw), tegen wie een onderzoek loopt naar grensoverschrijdend gedrag. Dat levert aanvankelijk vooral onnodig oponthoud op, maar het blijkt uiteindelijk de opmaat voor de beste scène aan het slot, waarin een vervaarlijke Bokma ons als duivelse consultant in zijn kamp manoeuvreert. Ook het publiek komt er niet ongeschonden uit.